

Tên gọi các số lũy thừa của 10

■ Nhân Trừ

Từ xưa, ông cha ta đã đặt tên gọi cho các số lũy thừa của 10, khá đầy đủ, mà có lẽ do với khối lượng quá lớn, dân ta ít khi dùng, cho nên ta chỉ quen thuộc với các danh từ: trăm, nghìn, triệu, tỷ mà thôi.

Xin kê ra sau đây:

$10^0 = 1$	= một
$10^1 = 10$	= chục
$10^2 = 100$	= trăm
$10^3 = 1,000$	= nghìn
10^4	= vạn
10^5	= ức
10^6	= triệu
10^7	= kinh
10^8	= cai
10^9	= tỷ
10^{10}	= nhương
10^{11}	= câu
10^{12}	= giản
10^{13}	= chính
10^{14}	= tái
10^{15}	= cực

Có lẽ sau số 10^{15} = cực, các cụ thấy lớn quá rồi, nên không đặt thêm tên gọi nào nữa.

Danh từ vạn (10^4), miền Nam biết cũng khá nhiều, song ít dùng trong cách gọi các số, mà thường chỉ gọi là 10 nghìn. Có chăng, thì chỉ các bạn nào hay chơi mạt chược, tài bàn, tổ tôm mới dùng. Hồi trước, ở Huế cũng hay dùng chữ vạn. Có lần một người dân

Huế trúng số độc đắc 100,000 (hồi xưa, Pháp mở số chỉ trúng độc đắc ngàn ấy thôi), sau đó, dân Huế cứ quen gọi nhà tân triệu phú - à quên! ức phú chứ! - là “Ông mười vạn”. Trái lại, miền Bắc hay dùng tên gọi này, và sau năm 1975, ta hay nghe “ba mươi vạn, bốn mươi vạn”, và thấy hơi lạ tai.

Người Trung Hoa ở Chợ Lớn cũng hay dùng tên gọi vạn, tôi không rõ họ có tên gọi cho số triệu không, nhưng nếu các bạn đã từng vào các bệnh viện người Hoa như Quảng Đông, Triều Châu, Sùng Chính, trên các bảng ghi phương danh các vị hảo tâm cùng số tiền ủng hộ để xây dựng các cơ sở này, tôi thấy ghi: Ô. X, ngũ bách vạn (5 trăm vạn tức 5 triệu), Ô. Y, tam bách vạn (3 trăm vạn tức 3 triệu), vv...

Sánh với Âu Mỹ, tôi thấy các tên gọi này của VN đầy đủ hơn. Như Pháp chẳng hạn, họ có un (1), dix (10), cent (100), mille (1,000), million (10^6), milliard (10^9), billion (10^{12}) và trillion (10^{18}), còn nếu muốn gọi 10^5 thì họ dùng danh từ “cent mille”, 10^7 thì là “dix millions”, 10^{14} thì là “cent milliards”.

Cũng cần lưu ý là trong khi Pháp gọi 10^9 là “milliard” thì Mỹ lại gọi là “billion”, trong lúc đó “billion” của Pháp lại là 10^{12} , mà với 10^{12} thì Mỹ lại gọi là “trillion”, trong lúc “trillion” của Pháp lại là 10^{18} , do đó, rất dễ lẫn lộn.

Mar 92